

розв'язання найбільш актуальних проблем розвитку дорожнього господарства, забезпечення належної якості дорожніх робіт шляхом розроблення і впровадження прогресивних проектних рішень, сучасних матеріалів та новітніх технологій, систем контролю за станом автомобільних доріг, нормативно-технічного забезпечення функціонування дорожнього господарства, його технічного переоснащення, модернізації виробничої бази, оновлення матеріально-технічної бази проектних і науково-дослідних організацій, розвитку інформаційних технологій та дорожнього зв'язку, енерго- і ресурсозбереження [2,3].

Таким чином, передбачається нарощування виробничих потужностей державних дорожньо-експлуатаційних підприємств (закупівля мобільного комплексу для виробництва та монтажу споруд і будівель, автомобільних доріг та виробничих баз), проектних інститутів і науково-дослідних установ.

Література.

1. Про інноваційну діяльність : Закон України від 16 жовт. 2012 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 22.10.2021).
2. Михайличенко К. Транспортна стратегія у національних інтересах України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 2. URL: [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2017/02\(91\)/07.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2017/02(91)/07.pdf) (дата звернення: 22.10.2021).
3. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року / М-во інфраструктури України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-nacionalnoyi-transportnoyi-strategiyi-ukrayini-na-period-do-2030-roku> (дата звернення: 22.10.2021).

БЮДЖЕТНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, НА ПРИКЛАДІ ЗАБОЛОТТІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

*Гайдучик А.О., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник: Мосій О.Б., к.е.н., доцент
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя*

Податки та збори – є механізмом фінансування місцевого соціально-економічного розвитку за рахунок надходжень до бюджету ТГ.

Згідно Бюджетного кодексу ТГ отримують 60 % податку на доходи фізичних осіб, який є основним джерелом наповнення їх

бюджетів, а також інші доходи: акцизний податок (5%), податок на майно, єдиний податок, збір за паркування, туристичний збір, плату за надання адміністративних послуг, 25% екологічного податку, 50% рентної плати за використання лісових ресурсів та води, 25% рентної плати за користування надрами (без нафти, природного газу, газового конденсату); плату за ліцензії та за державну реєстрацію, адміністративні штрафи та штрафні санкції та ін.[1]

Методами формування бюджету громади є:

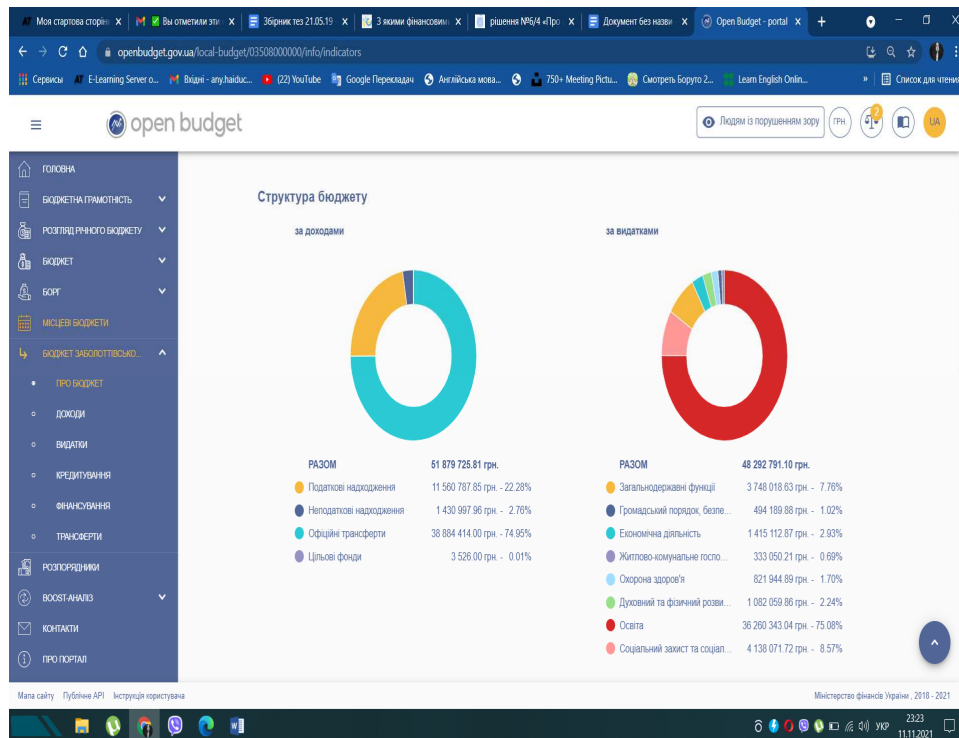
1. Оренда комунального майна – це механізм, який передбачає тимчасовий перехід права володіння та користування об'єктами комунальної власності. Довго- та середньострокова оренда земельних ділянок є поширеною як в українській так і в міжнародній практиці. Програми і принципи управління комунальним майном – на жаль відсутні [2].

2. Державні цільові програми – являють собою залучення коштів з центрального бюджету задля вирішення певних проблем у певній галузі. котра повинна бути визнана пріоритетною на загальнодержавному рівні і котра має системний характер, тобто перешкоджає стабільному розвитку країни або кількох регіонів. Поряд із центральним урядом, місцеві органи влади можуть виступати ініціаторами і співвиконавцями таких програм, залучаючи з центрального бюджету додаткові ресурси для вирішення найбільших проблем місцевого значення[2].

3. Місцеві цільові програми – механізм планування та управління місцевим розвитком, який застосовується у більшості населених пунктів світу у тій чи іншій формі (в міжнародній практиці більше відомий як територіальні та галузеві стратегії розвитку) [2]. Застосування цього механізму передбачає те, що міські програми дають змогу залучати трансферти з державних бюджетних надходжень, у рамках державно-приватного партнерства, інвестицій, кредитів тощо, у такий спосіб збільшуючи дохідну частину місцевого бюджету, а не лише дають змогу планувати відповідні видатки місцевих бюджетів.

4. Фінансування проектів з Державного фонду регіонального розвитку – механізм виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку (у тому числі проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури, індустріальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у

Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів. Програми і проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають співфінансуванню з місцевих бюджетів на рівні 10%. Проект регіонального розвитку перш за все має бути спрямований на розвиток інфраструктури, підприємництва, давати мультиплікаційний ефект[2].

Рисунок 1 - Структура надходжень до Заболоттівської територіальної громади

Формування бюджету громад відбувається у відповідності до бюджетного кодексу України.

Наприклад, бюджет Заболоттівської територіальної громади [рис. 1] формується таким чином, що у загальному фонді бюджету територіальної громади на 2021 рік:

1) до доходів загального фонду бюджету територіальної громади належать доходи, визначені статтею 64 Бюджетного Кодексу України у якому йдеться, що 60 % податку на доходи фізичних осіб, який є основним джерелом наповнення їх бюджетів, а також інші доходи: акцизний податок (5%) та інш., Трансферти, визначені статтями 97 (про субвенції на здійснення державних програм соціального захисту; додаткові дотації на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою; та інш)

Бюджетного кодексу України (крім субвенцій, визначених статтею 69¹ та частиною першою статті 71 Бюджетного кодексу України), та ст 101, 103. Джерелами формування у частині фінансування є джерела, визначені пунктом 4 частини 1 статті 15 Бюджетного кодексу України [3].

2) Установлено що джерелами формування спеціального фонду бюджету територіальної громади на 2021 рік:

- у частині доходів є надходження, визначені пунктом 6 частини 1 статті 69¹ Бюджетного кодексу України [3];
- у частині фінансування є надходження, визначені пунктом 10 частини 1 статті 71 Бюджетного кодексу України у якій постановлено, що кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (щодо коштів резервного фонду місцевого бюджету в частині витрат бюджету розвитку - за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради) та залишки коштів спеціального фонду [3];
- у частині кредитування є надходження визначені пунктом 10 частини 1 статті 69¹ Бюджетного кодексу України (повернення кредитів, наданих для кредитування індивідуальних сільських забудовників)[3].

Як показує діаграма, більшу частину надходжень у громаду формують трансферти з державного бюджету, це не позитивна тенденція, оскільки громада має формувати свій бюджет з місцевих надходжень, на прикладі Заболоттівської ТГ.

Література.

1. Склад доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад [Електронний ресурс]: Закон України в редакції від 15.12.2020 р. N 1081-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Борщ Г., Вакуленко В., Гринчук Н., Дехтяренко Ю., Ігнатенко О., Куйбіда В., Ткачук А., Юзефович В. Навчальний посібник “Ресурсне забезпечення об’єднаної територіальної громади та її маркетинг”, 2017, 110 с.
3. Рішення” «Про внесення змін до рішення селищної ради від 24.12.2020р. №3/19 «Про бюджет Заболоттівської селищної територіальної громади на 2021 рік».